

Než nám náš laskavý vodácký Bůh otevře vodstvo

Je konec února a sníh už konečně mizí z polí a luk a my, jako lidé, kteří mají rádi tekoucí vodu a vodní pláně rybníků, jezer a přehrad se těšíme na jaro. Konečně se můžeme dostat do našich loděnic, kde naše krasavice, ať už dřevěné, nebo laminátové, přes zimu odpočívaly.

Ať se jedná o plachetnici, pramici, nebo kánoe je před sezónou potřeba prohlédnout, zda neutrpěly vadu na kráse v podobě prasklin, kudy by se mohla dostat voda do

podpalubí, špatného kování, či opotřebovaného lanoví. U plachetnic je vhodné rozprostřít plachty a zjistit, zda si v nich šedivé myšky neudělaly pelíšek a od hladu díry. Zkontrolovat všechny výtahy, spouště, vázací lana, veškeré šrouby, šroubečky, šeklíky, očka, záseky, svorky prostě cokoliv, co by nám mohlo znepříjemnit zážitek, až se opětovně spustíme na vodu. Mnohokrát říkáme: „...ono to vydrží, ...“ ale vůbec to nemusí být pravda.

Malá prasklinka na pádle ze dřeva, záběr a... a nevěřicně koukáme na kus dřívku, co nám v ruce zbyl. Nic nenecháme na později. Ještě chvílku nám počasí dává šanci na údržbu našeho materiálu. Využijme jí, ať se můžeme radovat z otevřené vody a ne díry v lodi nebo zmáčeného lodníka a zvolání: „Muž přes palubu!“

Stopař

Pár rad pro vodní krysy, jak na opravy

Před začátkem sezony přinášíme pár základních rad a tipů, jak na opravy vad a jak se jich pro příště maximálně vyvarovat.

OPRAVA TRUPU A PALUB ZE SKELNÝCH VLÁKEN

Drobné zuby a rány na povrchu trupu jsou kosmetickým problémem, který je možno na pravit za použití epoxidu. Pokud jde rána přes loď, postupujeme následovně:

- opravené místo pečlivě omyjeme a usušíme
- odstraníme poškozený materiál, zarovnáme hrany
- položíme skelné vlákno a pryskyřici do výše asi 2 mm pod úroveň konečného povrchu
- nanese epoxid ve dvou nebo třech vrstvách, až je nad úroveň výsledného povrchu
- zarovnáme a zbrousíme epoxid suchým a mokřým smirkovým papírem
- poslední vrstvu epoxidu nanese překrytím větší plochy, než je plocha opravená a vše zbrousíme a zarovnáme do výsledného povrchu

FOTO MILAN NEMEC - STOPAŘ

Nejčastější povrchové vady čekající na jaro

PĚČE O PLACHTY

Přímé sluneční paprsky jsou největším nepřítelem plachet. Plachty musí být uskladněny mimo přímé slunce a také mimo zdroje tepla. Vyklepávání plachet (fletování v silném větru) ničí jejich materiál. Nikdy nesaňte plachty tak, že je necháte fletovat na stěži jako vlnku. Sušte je tam, kde se budou pohybovat minimálně.

Snažte se zabránit fletování kosatky, když spouštíte loď na vodu, nebo čekáte-li na start. Pokud nechcete jet vpřed, je lepší ji přetáhnout do návětrí a brzdit s ní. Naučte se jak rychle a efektivně přetáhnout kosatku při obratu.

ROZTRŽENÍ PLACHTY A OPRAVY

Malé trhliny je možné dočasně přelepit speciální páskou, ale měli byste je nechat profesionálně opravit. Pokud se převrátíte, pokuste se zamezit pádu do plachty. Nemůžete-li se pádu vyhnout, snažte se alespoň do plachty neskákat nohama nebo hlavou.

SUŠENÍ

Plachty vždy před uklizením usušte a nikdy je nenechávejte mokré v obalu. Po čase by se totiž ve vlhkém prostředí projevila plíseň, kterou lze pak jen obtížně odstranit.

KONTROLA ROHŮ

Horní a dolní rohy plachty jsou vystaveny velkému namáhání.

Než plachty sbalíte, zkontrolujte, zda jsou vyztužené a oka v pořádku. Jestliže tomu tak není, zašlete plachty k opravě.

UVOLNĚNÍ SPÍR

Než plachty uklidíte, uvolněte napětí v průběžných spírácích. Zkontrolujte kapsy spír, zda není potřeba poslat plachty na opravu nebo vyztužení kapes.

ROLOVÁNÍ PLACHTY

Nikdy necpěte plachty do pytle. Tradičním způsobem uskladnění dakronových plachet je jejich poskládání od dolního lemu k hlavě, kdy ohyby procházejí od návětrného k závětrnému lemu. Nikdy plachty neskládáme podle stejných ohybů, protože ty by se na plachtě projevily nastálo. Máte-li správný obal, je srolování do válce nejlepším způsobem pro uložení dakronové plachty. Plachtu také můžeme navinout na ráhno nebo na plastovou trubku. Kosatku rolujeme podle lanka v předním lemu. Začínáme od hlavy.

VÝROBA PLOUTVE A JEJÍ LAMINOVÁNÍ

Dřevěnou ploutev vyrábíme nejčastěji z vodovzdorné překližky, u nás nejčastěji ze smrkové. Gabonové dřevo, které je na výrobu dílů na loď nejlepší, se ale špatně shání.

Lepidlo, kterým budeme lepit je ChS Epoxy 1200, které se míchá

v poměru 100 : 65, což znamená, že na 1 dl epoxidu dáme 6,5 ml tvrdidla P1. Teplota, při které budeme míchat výsledné lepidlo, nesmí klesnout pod 15 °C – reakce nechce probíhat. Do nádoby odebereme potřebné množství lepidla, ale nikdy více než budeme na danou operaci potřebovat. Je lepší pracovat s menším množstvím, aby došlo k jeho důkladnému promíchání. Osvědčilo se používat injekční stříkačku na tvrdidlo, z důvodu přesného odměřování kapaliny a také z hlediska bezpečnosti, aby nedošlo k poleptání pokožky. Nezapomeňte taky na brýle na ochranu očí. Lepidlo mícháme do okamžiku, až nám bubliny vzduchu zmizí v epoxidu. Před daným nanášením nebo lepením necháme lepidlo asi 10–15 minut odpočinout, z důvodu uvolnění zbytku bublin. Ve výsledné práci nebudete mít v lepidle dírky. Při nízké teplotě si můžeme pomoci také tím, že zahřejeme epoxid před smícháním s tvrdidlem. Díky nízké viskozitě se nám skvěle podaří rozmíchat výsledný roztok, takže lepidlo hodně teče. Ale pozor! Díky ohřátí lepidla dojde k urychlení chemické reakce, a proto nám dané lepidlo rychle tuhne. Takže nesmíme míchat velké množství. Někdy je méně více.

Z ChS Epoxy můžeme taky udělat tmel na vyplnění opravovaných míst. Do vyrobeného lepidla můžeme přidat jemné piliny dřeva daného odstínu jako je opravovaná věc (na opravu pramice P 550 použijeme dětský pudr, který dovnitř vmícháme). Když už lepidlo tvrdne, můžeme použít na srovnání povrchu líh, který se nelepí na ruce a my si ušetříme práci při broušení.

Kontaktní laminace, nazývaná též technologie ručního kladení, je neznámější a také nejpoužívanější metodou výroby laminátů. Kontaktní laminace nám umožňuje dosáhnout u hotového výrobku kvalitního vnějšího povrchu. Skleněné vlákno mívá buď formu ro-

hože, nebo formu tkaniny o různé tloušťce skleněného vlákna. Rozlišení tloušťky tkaniny (kterou je dána i její pevnost) je provedeno údajem hmotnosti na 1 m². Pro laminování používáme tkaniny s hmotností: 100 nebo 120 g/m², 200 g/m², 350 g/m², 500 nebo 600 g/m². Pro tmelení povrchu laminátu a pro lepení laminovaných dílů používáme polyesterový tmel.

Pokládání skelného laminátu je celkem nelehká věc, kterou doporučuji vykonávat ve dvou lidech. Před laminováním si nachystáme na rovnou plochu laminát tak, aby nedošlo k poškození rohože. Kříže laminovací rohože nesmí být rozjeté, nejen z estetického hlediska, ale hlavně z hlediska pevnosti daného spoje. Na připravený povrch dřeva, na který budeme pokládat laminát, nanese stejnou vrstvu epoxidu. Musí být tak tenká, aby nedošlo k prosáknutí rohože. Připravený laminát musí mít přesahy z důvodu lepšího uchopení a následného jemného vyhlazení. Dvojice uchopí laminátovou rohož a stejnoměrně ji položí na daný materiál tak, aby nedošlo k jejímu pokrčení. Dáváme pozor, aby se nám neposunuly kříže laminátu.

Po dokonalém dolehnutí uchopíme plastovou stěrku z novoduru (mně se osvědčila plastová stěrka na skla auta, ale to záleží na vás, s čím se vám lépe bude dělat. Jsou vhodné i plastové karty z bankomatu...) a pohybem od středu ke kraji vyhlazujeme laminátovou rohož. Laminát je vytvrzen za 24 hodin. Po dokonalém proimpregnování klademe další vrstvu laminátu - obvykle klademe dvě až tři vrstvy. Okraje laminátu na konec začistíme a obrousíme smirkovým papírem.

Znovu připomínáme, že každá podmínovaná vrstva musí být dobře vytmelena epoxidovým nebo polyesterovým tmelem a opatřena vhodnou nátěrovou hmotou.

Stopař

DOPORUČENÁ LITERATURA:

- > Zizius, Zdeněk: *Rekreační plavidla: stavba, opravy a plavba*. SNTL, Praha 1991.
- > Vrana, Ivan: *Jachting*. Olympia, Praha 1990.
- > Evans, Jeremy: *Jachting: Praktická příručka*. Rebo, Čestlice 2003.